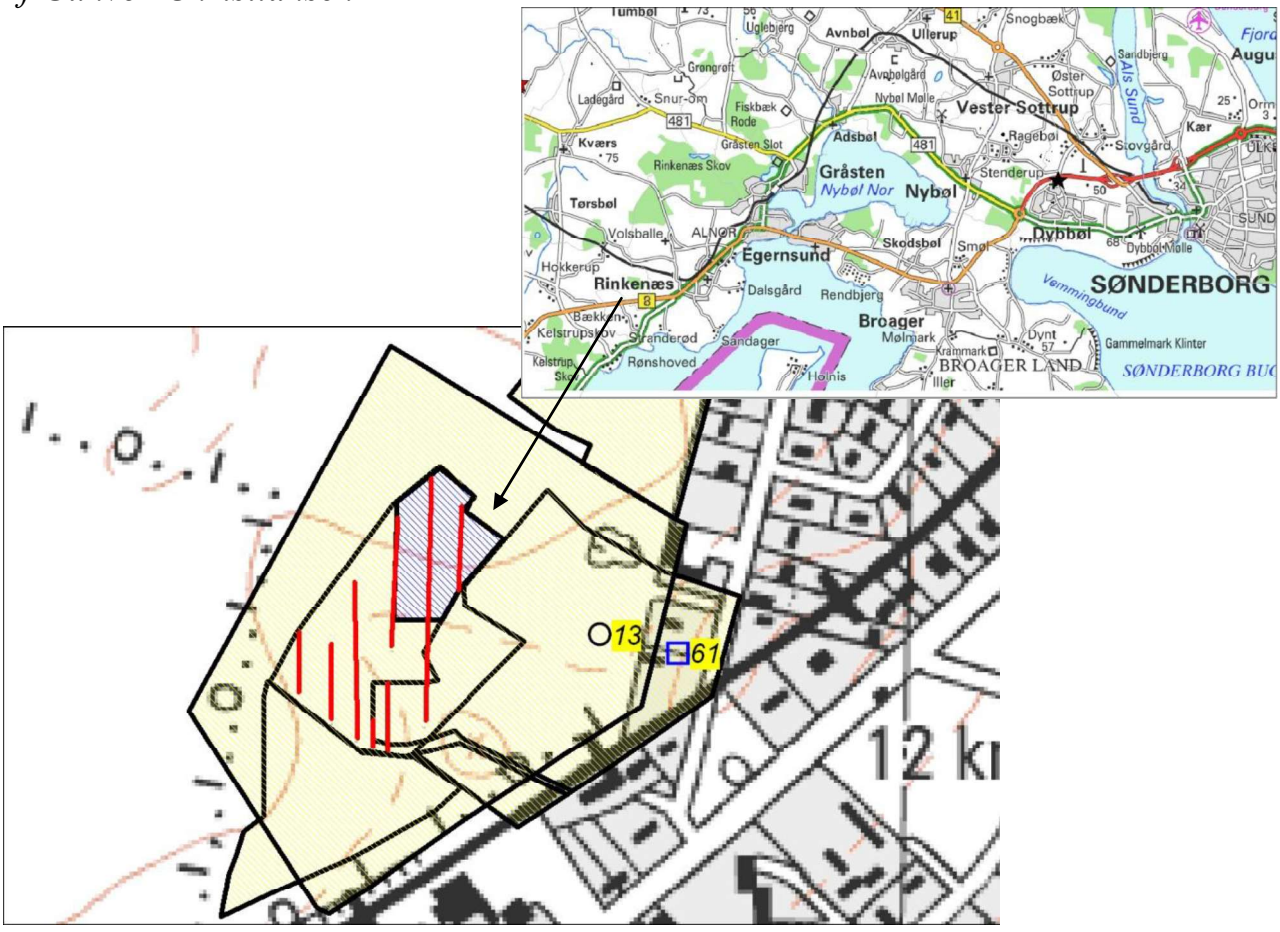
MUSEUM SØNDER JYLLAND
ARKÆOLOGI HADERSLEV
ARKÆOLOGISK RAPPORT
Dalgade 7 · 6100 Haderslev · Postboks 122 · 7452 7566 · haderslev@museum-sonderjylland.dk · www.museum-sonderjylland.dk

Vårhøj HAM 3700
Lokalplan 58 etape 2, Rinkenæs sogn, sb 61, Lundtoft herred, Åbenrå amt, St. nr. 220109-61

(Sags nr. 06/2000-8.1.1 Højlykke)

Ved prøvegravningen forud for udstykning til boligområde, blev der påvist spor fra to langhuse, det ene et treskibet langhus. Begge huse stammer sandsynligvis fra et gårdanlæg fra yngre romersk jernalder (160-375 e. Kr.).

Af Gunvor Christiansen

© 2013 Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev og forfatteren.
Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse.
Dokumentationsmaterialet, bestående af beretning, plantegninger, billeder og fund, opbevares på Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev.

Anvendte forkortelser i teksten:

26	**Anlægsnummer**. Et enkeltstående tal i teksten refererer til et anlægsnummer – et stolpehul etc. Nummeret kan genfindes i nummerlisten, hvor der er reference til, hvilken type anlæg det drejer sig om, og hvilke fund, der eventuelt er fremkommet i anlægget. Samtidig er der en reference til hvilken originaltegning (To-nummer) man kan genfinde anlægget på.
x25	**Fundnummer**. Tal angivet med x foran, angiver et fund – en funden genstand. Nummeret kan genfindes i nummerlisten, hvor der er reference til, hvilken type genstand det drejer sig om, og hvilket anlæg den stammer fra.
TO	**Tegningsoversigt**. Det efterfølgende nummer angiver nummeret på den originale tegning, hvorpå oplysninger om det aktuelle anlæg kan findes.

Resultat

Arkæologisk prøvegravning af et område på 1,1 ha. Der blev påvist spor fra to huse formentlig fra yngre romersk jernalder. Dette understøttes af en C14 datering. Husene opfattes som et gårdanlæg samtidig med de tidligere fundne ved udgravning i 1999 syd for jernbanen.
De jordfaste fortidsminder her påtruffet er af så væsentlig en art, at en egentlig arkæologisk udgravning skal foretages inden, et anlægsarbejde kan begynde. En egentlig arkæologisk udgravning omkring anlæggene ønskes foretaget.

Undersøgelsens baggrund

I forbindelse med kommende udstykning til boligområde ved Rinkenæs, delområde 2 af lokalplan 58, Sønderborg Kommune, foretog Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev en arkivalsk kontrol af området. Delområde 1 blev undersøgt og udgravet i 1999. Her fandt man en enkeltliggende gård fra yngre romersk jernalder (3.-4. årh. e. Kr.). Potentialet var stort og de naturvidenskabelige analyser gav et nyt indblik i gårdens aktiviteter. Topografien ved delområde 1 og 2 minder om hinanden og. Det vurderedes, at der ville være stor risiko for at støde på fortidsminder. Det anbefaledes, at der blev foretaget en prøvegravning, forud for et anlægsarbejde. Udgiften afholdes af bygherre.

Undersøgelsens data

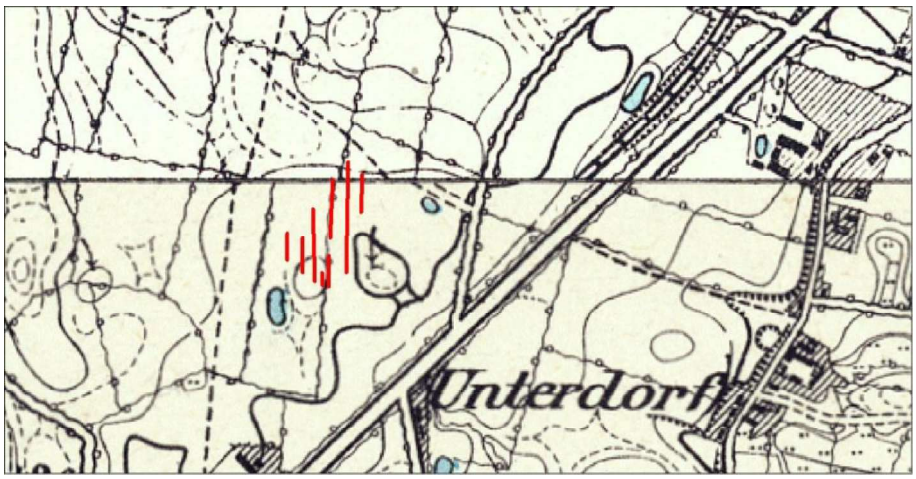
Undersøgelsen fandt sted i perioden:	19/2-20/2 2007
Med deltagelse af:	Martin Risvig, stud. mag. Gunvor Christiansen, cand. mag.
Bygherre:	Sønderborg Kommune, Rådhustorvet 10, 6400 Sønderborg
Kontaktperson:	Jan Gjerlevsen, Sønderborg Kommune, Natur, Miljø og Byg
Udgravningen er udført af:	Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev
Maskinkraft:	Rejsbyvognmands- og entreprenørfirma v. Arne Andersen, Grønnevej, 1 Skærbæk
Arkæologi Haderslevs sagsnummer:	06/2000 - 8.1.1

Arkæologi Haderslevs j. nr. HAM 3700

Kulturstyrelsens j. nr. 2003-2122-1617

Topografi

Terrænet er kuperet med højtliggende flade plateauer. Området ligger umiddelbart nord for jernbanen i en højde af ca. 50 meter over havets overflade. Muldtykkelsen var op til 50 cm.

Søgegrøfter på Preussisk målebordsblad fra 1877-78.

På kortet ovenover er søgegrøfterne indtegnet på et ældre kort. Her ses flere mindre vådområder i nærområdet.

Metode

Ved prøvegravningen blev syv søgegrøfter anlagt med retningen nord/syd. Flere grøfter blev forkortet efter forholdene. Der blev foretaget to udvidelser i søgegrøft VI. Grøfterne blev i første omgang indmålt med håndholdt GPS i system UTM ED50. Senere blev grøfter med udvidelser og anlæg digitalt indmålt. Udvidelserne blev foretaget for at klarlægge anlæggenes art og om mulig datering og udbredelse. Efter aftale med bygherre, blev grøfterne tildækket efter endt registrering. Der blev benyttet en båndmaskine med en 2,5 meter bred skovl. Søgegrøfterne ses nedenfor og på forsiden af rapporten.
Der blev i alt gravet 540 meter søgegrøft.
Der blev taget en makrofossilprøve x1002 til videre datering. Prøven blev dateret på AMS Dateringscenter på Århus Universitet v. Jan Heinemeier. Her bærer prøven nummer AAR-10983 og blev på byg dateret til 240-410 AD med 2 Sigma.

Gennemgang af søgegrøfterne

Ved målingerne blev der registreret en unøjagtighed på op til 1,9 meter. Dette skyldes dagens satellitforhold.

Søgegrøft 1
Grøften var 40 meter lang. Grøften var fundtom.
Koordinaterne var: syd: x-535602 /y-6083697 nord: 535602/y-6083736

Søgegrøft 2
Grøften var 50 meter lang. Grøften var fundtom.
Koordinaterne var: syd: x-535624/y-6083680 nord: 535623/y-6083729

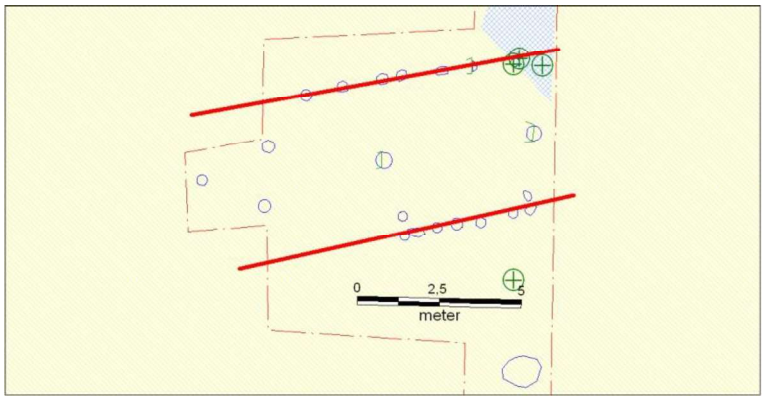
Søgegrøft III
Grøften var 103 meter lang. Grøften indeholdt en kogestensgrube
Koordinaterne var: syd: x-535645/y-6083668 nord: 535637/y-6083769
Ksg´s koordinater: x-535644/y-6083673

Søgegrøft IV
Grøften var 18 meter lang. Grøft var fundtom.
Koordinaterne var: syd: x-535649/y-6083662 nord: 535651/y-6083680

Søgegrøft V
Va: Grøften var 44 meter lang. Grøft var fundtom.
Koordinaterne var: syd: x-535661/y-6083660 nord: 535660/y-6083704

Vb: Grøften var 84 meter lang. Grøften indeholdt to mulige kogestensgruber.
Koordinaterne var: syd: x-535661/y-6083660 nord: 535660/y-6083704
Ksg´s koordinater: x-535663/y-6083785
Ksg´s koordinater: x-535664/y-6083783

Søgegrøft VI
Grøften var 158 meter lang, og der blev foretaget to udvidelser. Mod nord blev der udvidet med 130 m^2. Herved fandtes spor fra et treskibet langhus i form at indre tagbærende stolper og formentlig indgangsstolper. Huset har været mindst otte meter langt og 4,7 meter bredt. Hustypen minder om hus III fra udgravningen i 1999 syd for jernbanen.
Mod syd fandtes spor af endnu et hus i form af vægstolper og tre mulige midtsuler. Huset var en brandtomt. Huset var mindst 12 meter langt og 4,8 meter bredt.
De to huse stammer antagelig fra et gårdsanlæg, der minder om det udgravede i 1999 syd for jernbanen.

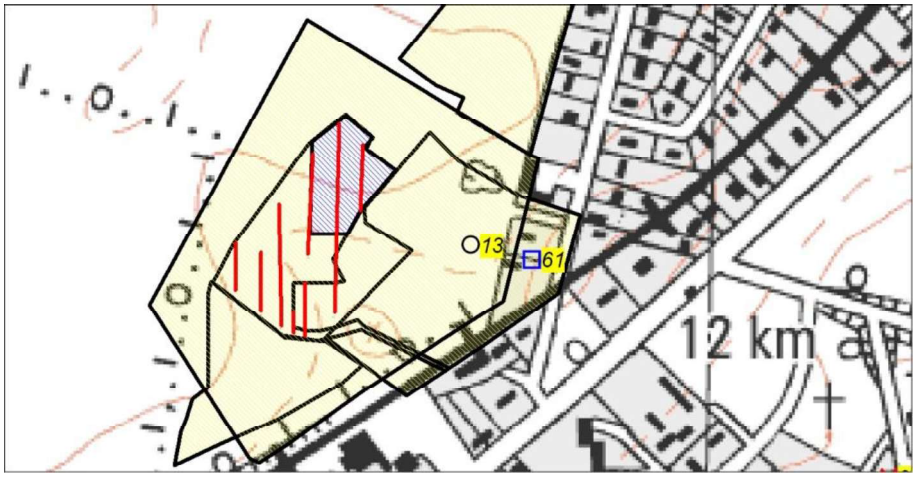

Udvidelsen med hustomten mod syd, søgegrøft VI. Væggene er markeret med rødt.

Søgegrøftens koordinater var syd:535685/6083680 nord:546226/6085624.
En kogestensgrube blev indmålt mellem de to udvidelse.
Koordinaterne var: x-535684/y-6083792

Søgegrøft VII
Grøften var 51 meter lang. Grøft var fundtom.
Koordinaterne var: syd: x-535705/y-6083765 nord: 535660/y-6083704

Da der ved prøveundersøgelsen blev påtruffet væsentlige jordfaste fortidsminder, der er beskyttet af museumslovens § 27, skal der derfor foretages en arkæologisk udgravning inden et anlægsarbejde kan begynde.
Et arkæologisk område er afsat på nedenstående kort.

Med blåskravering ses det arkæologisk område der ønskes udgravet inden eventuelt anlægsarbejde. Området dækker 13.500 m^2.

Haderslev d. 15/3 2012

Arkæolog Gunvor Christiansen
Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev

Nummerliste.

NR.	Materiale	To/grøft	Objekt
1002	jord	101/VI	Makrofossilprøve
1003(x1)	ler	102/VI	Lerkarskår, 5 stk. 1 rand fra 1004
1004(100)		102/VI	Stolpehul
1005		101	Stolpehul

Tidligere numre benyttet ved udgravning i 1999.

Tegningsliste

TO- nr.	Målestok	Objekt
100	1:600	Tegningsoversigt over søgegrøft I-VII.
101	1:50	Udvidelse i søgegrøft VI, sydlig del.
102	1:50	Udvidelse i søgegrøft VI, nordlig del.